

ผลการวิจัยลักษณะอำนาจนิยมในวัฒนธรรมทางการเมืองของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

บุคคลิกภาพแบบอำนาจนิยม

ก่อนที่จะกล่าวถึงผลการวิจัย น่าจะมีการพูดถึงทัศนคติแบบอำนาจนิยมหรือบุคคลิกภาพแบบอำนาจนิยมสักเล็กน้อย เพื่อทำความเข้าใจกันให้แน่ชัดว่าทัศนคติหรือบุคคลิกภาพแบบอำนาจนิยมนั้นมีลักษณะแบบใด เพื่อที่จะได้ยึดเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสนามต่อไป

ในหนังสือเรื่อง บุคคลิกภาพแบบอำนาจนิยม ซึ่งเขียนโดย อโดโน (ดูรายละเอียดใน Adorno and others, The Authoritarian Personality, Herper & Row, 1950) ได้ระบุเอาไว้ว่า⁴⁴ บุคคลิกภาพที่ไม่เกื้อกูลต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นได้แก่ บุคคลิกภาพเผด็จการหรือนิยมอำนาจ ผู้ที่มีทิวาจะเป็นเผด็จการ (ถ้าเป็นผู้นำ) หรือชอบถูกปกครองแบบเผด็จการ คือ บุคคลซึ่ง :-

1. ยอมรับอะไรง่าย ๆ ยอมตามสั่งคมอยู่เสมอโดยไม่มีความคิดเห็นโต้แย้งต่อค่านิยมของสังคม ทั้งนี้เพราะบุคคลประเภทนี้ต้องการยอมรับจากสังคม ต้องการความมั่นคงและไม่สามารถจะพบกับการที่ตนเองเกิดไปมีความคิดเห็นที่ผิดแผกไปจากคนหมู่มากได้ ในทำนองเดียวกัน ถ้าใครมีความเห็นไม่ตรงกับตน ก็เห็นเขาไม่ได้เช่นเดียวกัน
2. มองโลกว่าเต็มไปด้วยความหลอกลวง ไม่นับถือ ไม่ปลอดภัย ไม่น่าอยู่ ไม่มีอะไรแน่นอน เมื่อมีความรู้สึกเช่นนี้แล้วก็จะเกิดความไม่พอใจ ต่อหันหน้าเข้าพึ่งบุคคลหรือสิ่งของเขาไว้ คอยยึดมั่นอย่างงมงาย บุคคลประเภทนี้จึงชอบเผด็จการ ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด และมีทัศนคติว่า สิ่งในโลกเราหรือชาติต้องการมากที่สุด คือ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง

⁴⁴ ซัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย,
อังกแล้ว หน้า 28

3. เป็นคนที่เคร่งครัดจนเกินไป ไม่รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว ไม่คอยยอมปรับตัว ไม่คอยมีจินตนาการ จะเรียกว่าเป็นพวกอนุรักษ์นิยมก็ได้ ไม่คอยมีปฏิริยาเท่าไร เป็นพวกทองไม่รู้อน และนิยมคติที่ว่า "พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง"

4. เป็นผู้ที่นิยมชาติจนเกินไป จนใจแคบต่อเพื่อนร่วมโลกคนอื่น ๆ ที่มีเชื้อชาติ ภาษาต่างไปจากตน คนที่มีเชื้อชาติคนละอย่างกับตน หรือมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตน มักจะถูกมองเป็นคนประหลาด นากลัว นานอันตราย และชอบประทับตราให้คนอื่นว่าเป็นโนนเป็นนี่ เช่น "ไอคนชาตินี้มันขี้เกียจ" หรือ "ไอพวกนั้นมันหัวรุนแรง" เป็นต้น

ผลสรุปการวิจัยทัศนคติทางอำนาจนิยมของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมที่กล่าวมานั้น คำถามในสวนที่ 4 ของแบบสอบถาม ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อทดสอบทัศนคติของผู้ตอบว่ามีแนวโน้มไปในทางอำนาจนิยมบ้างหรือไม่ ผู้เขียนจะไดสรุปผลการวิจัยของทุกกลุ่มอาชีพพร้อมกันก่อนว่าผลออกมาอย่างไร แล้วจะนำกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกับอีกที่ว่ามีทัศนคติที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

ตารางที่ 17

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติที่เกี่ยวกับอำนาจนิยมของทุกกลุ่มอาชีพ

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของประเทศชาติ รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจ เด็ดขาดในการปกครองประเทศ	251	55.8	199	44.2
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ	256	56.9	194	43.1

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมืองระดับสูง ที่จะตองริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	209	46.4	241	53.6
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับอนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	144	32.0	306	68.0
5. เป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่กตัญญู ชูครีตประชาชนโดยโซกำลัง	236	52.4	214	47.6
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติ ควรที่จะได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	274	60.9	176	39.1
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนั้นอาจก่อให้เกิดอันตราย จะตองกำจัดทิ้งเสีย ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม	238	52.9	212	47.1
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	231	51.3	219	48.7
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อลงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	252	56.0	198	44.0

เห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตาม มาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้ปัญหาารายแรง	221	49.1	229	50.9
11. ในกรณีที่บุคคลสองคนมีความคิดไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการตัดสินใจของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	204	45.3	246	54.7
12. รัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ แทนที่ปกครองแบบเผด็จการ	165	36.7	285	63.3

จาก 12 คำถามที่ปรากฏในตารางที่ 17 นั้น จะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นคำถามที่ทดสอบทัศนคติแบบอำนาจนิยม และทัศนคติในเรื่องการใช้กำลังหรือความรุนแรงเข้าแก้ปัญหาในสังคม ผลที่ปรากฏออกมาส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ คือ ส่วนใหญ่แสดงทัศนคติแบบอำนาจนิยมออกมาอย่างแจ่มชัด แต่ก็มีบางคำถามซึ่งผลออกมาผิดคาดไปจากสมมติฐาน ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุหลายประการซึ่งจะได้วิเคราะห์ต่อไป

ในส่วนที่สอดคล้องกับสมมติฐานก็คือ ร้อยละ 55.8 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการใช้อำนาจเผด็จการในการปกครองประเทศ เพื่อความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของประเทศชาติ ทัศนคตินี้แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับอำนาจว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการปกครองประเทศ และถือความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศชาติเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น

แม้ว่าจะต้องใช้อำนาจปกครองอย่างเด็ดขาดก็ตาม ทศนคติแบบนีเองที่มีส่วนทำให้การปฏิรูปการปกครองเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 เป็นไปโดยราบรื่น

อีกข้อหนึ่งที่เป็นไปตามสมมติฐานเกี่ยวกับทศนคติแบบอำนาจนิยมและสอดคล้องกับบุคลิกลักษณะแบบอำนาจนิยมที่กล่าวไว้ในตอนต้น คือร้อยละ 56.9 ของผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นควยาว่าประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็งและมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ทรนัรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ คำตอบเช่นนี้แสดงถึงความรู้สึกที่ยึดมั่นในตัวบุคคล และนิยมผู้ที่มีบุคลิกลักษณะเข้มแข็ง เด็ดขาด เพื่อมาแก้ปัญหาทาง ๆ ใ้ตน ผู้มีทศนคติเช่นนี้มักจะนิยมการใช้อำนาจเด็ดขาดเพื่อแก้ปัญหาทาง ๆ จอมพลสฤษดิ์นั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของเผด็จการ เป็นสัญลักษณ์ของการใช้อำนาจเด็ดขาดในการปกครอง ซึ่งเข้ากันได้กับวัฒนธรรมการเมืองของคนไทย ดังนั้นจึงปรากฏว่ามีผู้ต้องการให้หันกลับไปใช้การปกครองแบบจอมพลสฤษดิ์ หรือเรียกร่องผู้นำแบบจอมพลสฤษดิ์เป็นประจำ

ในค่านทศนคติที่นิยมความรุนแรง ซึ่งเป็นลักษณะของวัฒนธรรมแบบอำนาจนิยมแบบหนึ่งนั้น ได้แสดงให้เห็นในคำถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง คือร้อยละ 52.4 ของผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าเป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่กดขี่ขูดรีดประชาชนโดยใช้กำลัง ร้อยละ 60.9 เห็นว่านายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติ ควรที่จะได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง และร้อยละ 52.9 เห็นว่าเราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนั้นอาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสียไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม ในข้อนี้จะเห็นว่าตรงกับบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมของ อโดโน (Adorno) ที่ได้ระบุไว้แต่คนแล้ว คือเป็นผู้ที่ทนไม่ได้ ถ้าใครมีความเห็นไม่ตรงกับตนเองหรือเสียงส่วนใหญ่ ยอมรับอะไรง่าย ๆ ยอมตามสั่งคมอยู่เสมอ ไม่กล้าโต้แย้งต่อค่านิยมของสังคมหรือเสียงส่วนใหญ่

นอกจากนี้ ร้อยละ 56 ยังเห็นควยกับการใช้มาตรา 17 ของธรรมนูญการปกครองในสมัยจอมพลสฤษดิ์ และจอมพลถนอม ลงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่นการยิงเป้า

ทางค่านที่ทัศนคติที่ไม่เกิดกุดต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นก็ได้แสดงออกให้เห็นชัด โดยร้อยละ 51.3 เห็นว่าประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง

ในส่วนที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานนั้นก็ปรากฏในคำถามบางข้อ เช่น คำถามที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะก่อริเริ่มขึ้นไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม ปรากฏว่ามีผู้เห็นด้วยเพียงร้อยละ 46.4 ซึ่งแสดงว่าคนส่วนใหญ่มีความสำนึกทางการเมืองสูงพอสมควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภายหลังจากวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีความสำนึกทางการเมืองสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม คำถามข้อนี้มิได้มุ่งหวังที่จะทดสอบทัศนคติทางการเมืองอันอาจนิยมเท่าไรนัก แต่มุ่งหวังที่จะทดสอบความตื่นตัวทางการเมืองมากกว่า เพราะถ้าประชาชนมีการตื่นตัวทางการเมืองหรือสำนึกทางการเมืองต่ำ ก็เป็นข้อสนับสนุนอีกอย่างหนึ่งว่า เพราะมีความสำนึกทางการเมืองต่ำ จึงนิยมระบบการปกครองแบบอำนาจนิยม แต่ถึงแม้จะมีความสำนึกทางการเมืองสูง ก็อาจจะมีทัศนคติแบบอำนาจนิยมได้ ฉะนั้นคำถามข้อนี้จึงตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนเท่านั้น มิใช่ข้อมูลที่จะทดสอบทัศนคติอำนาจนิยมของผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรง

คำถามอีกข้อหนึ่งที่ผลสรุปปรากฏออกมาเบี่ยงเบนไปจากสมมติฐาน คือคำถามที่ว่า ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับอนุญาตให้แสดงความคิดเห็น ปรากฏว่ามีผู้เห็นด้วยเพียงร้อยละ 32 เท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคำถามนี้แสดงออกซึ่งลักษณะของเผด็จการมากจนเกินไป และโดยทั่วไปแล้วเป็นลักษณะทางจิตวิทยาที่คนทั่วไปไม่ต้องการแสดงตัวให้เห็นชัดเจนนักว่าตัวเองมีลักษณะหรือความคิดทางเผด็จการ และเป็นลักษณะทางวัฒนธรรมของคนไทยอยู่แล้ว ที่มีความเกรงใจและไม่ต้องการหักหาญน้ำใจกันจนเกินไป ดังนั้นคำตอบข้อนี้จึงปรากฏผลออกมาในทางที่คนส่วนใหญ่ไม่ยอมรับ

ในคำถามที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 17 เช่นกัน ปรากฏว่าร้อยละ 49.1 เห็นว่านายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตามมาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ แต่อีกร้อยละ 50.9

ไม่เห็นควย จะเห็นว่าสัดส่วนของผู้เห็นควยและไม่เห็นควยใกล้เคียงกันมากจนเกือบจะเรียกได้ว่าก้ำกึ่งกัน นอกจากนั้นในแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมายังมีหลายท่านที่ตอบไม่เห็นควยในข้อนี้ ทั้งข้อแม่ไว้วาจาไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจโดยบุคคลเพียงคนเดียวเหมือนสมัยก่อนก็เห็นควย ทางผู้เขียนเองเมื่อพิจารณาคำตอบของผู้ไม่เห็นควยส่วนใหญ่แล้ว เห็นว่าส่วนใหญ่เห็นควยว่าควรมีอำนาจเช่นว่านั้น แต่เป็นห่วงในเรื่องตัวบุคคลที่จะมาใช้อำนาจนี้ว่าจะ เป็นใคร หรือมีวิธีป้องกันอย่างไรที่จะไม่ให้ใช้อำนาจเกินขอบเขตหรือกลั่นแกล้งผู้อื่น (ผู้ตอบไม่เห็นควยส่วนใหญ่มีหมายเหตุมาควย) ดังนั้นผู้เขียนอยากจะลงความเห็น ว่า โดยใจจริงแล้วมีผู้เห็นควยกับคำถามนี้มากกว่าไม่เห็นควย แต่เนื่องจากยังไม่แน่ใจว่าจะหามาตรการใด ๆ มาป้องกันการใช้อำนาจอย่างไม่มีขอบเขตนี้ได้ จึงตอบว่าไม่เห็นควย ความเห็นของผู้เขียนนี้มาได้รับการยืนยันให้แน่ใจมากยิ่งขึ้นเมื่อคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินทำการยี่อำนาจในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 และยกเลิกรัฐธรรมนูญ ทำการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ซึ่งปรากฏว่ามีผู้เรียกร้องให้บรรจุข้อความแบบมาตรา 17 ในสมัยก่อนลงในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และใ้ไม่มีอยู่จริง ๆ ในมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งก็ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีความพอใจกันดี (จากการสอบถามของผู้เขียนต่อบุคคลรอบ ๆ ตัว เช่น เพื่อนร่วมงาน เพื่อนในวงการต่าง ๆ ญาติพี่น้องและคนรู้จัก ตลอดจนจากหน้าหนังสือพิมพ์) เพราะมีความเชื่อมั่นว่า นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน (นายธานินทร์ กรัยวิเชียร) เป็นผู้พิพากษาและนักกฎหมายและเป็นพลเรือน คงจะมีวิจรรย์ญาณที่รอบคอบในการใช้อำนาจนี้พอสมควร

อีก 2 ข้อ ที่ผลสรุปออกมาไม่สนับสนุนสมมุติฐาน คือต่อคำถามที่ว่าหากบุคคล 2 คน มีความเห็นไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย ปรากฏว่ามีผู้เห็นควยเพียงร้อยละ 45.3 ไม่เห็นควย 54.7 และอีกข้อหนึ่งที่ว่าถ้ารัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้แต่ต้องปกครองแบบเผด็จการจะเห็นควยหรือไม่ ปรากฏว่าร้อยละ 63.3 ไม่เห็นควย คงเห็นควยเพียงร้อยละ 36.7 เท่านั้น ซึ่งการ

ที่ผลออกมาเช่นนี้ ในคำถาม 2 ข้อนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า ในข้อแรกผู้ตอบส่วนใหญ่ มีความรู้สึกว่าเป็นการขัดแย้งของคนเพียง 2 คน ไม่ใช่การขัดแย้งระหว่างเสียง ส่วนน้อยและเสียงส่วนมาก เหมือนคำถามเรื่องการไม่จำเป็นรับฟังเสียงที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ (ซึ่งปรากฏว่าส่วนใหญ่เห็นควย แต่พอมาข้อนี้ไม่เห็นควย) ดังนั้น การที่คน 2 คนเห็นไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งจะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเป็นเรื่องรุนแรง จนเกินไป จึงมีผู้ไม่เห็นควยมากกว่าเห็นควย ส่วนข้อหลังนั้นเข้าใจว่าประชาชน ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่คัดค้านการปกครองแบบผู้นำคนเดียวหรือแบบเผด็จการมาแล้ว จึงตอบไปเห็นควยเป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าโดยเนื้อแท้แล้ว ผู้ตอบอาจจะมีความคิดแบบ "เผด็จการ" ก็ตามที่ แต่อย่างไรก็ตาม เราจะวิเคราะห์ผลสรุปของคำถามเหล่านี้ จำแนกตามกลุ่มอาชีพอีกครั้งหนึ่งเพื่อหาข้อวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งกว่านี้

จากการสรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงไว้ในตารางที่ 17 พอจะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติทางการเมืองโน้มเอียงมา ทางด้านอำนาจนิยม แม้จะมีสัดส่วนของเสรีนิยมปะปนอยู่บ้าง แต่ลักษณะเด่นคือ ลักษณะอำนาจนิยมซึ่งนิยมใช้อำนาจเด็ดขาดในการปกครอง และยึดตัวบุคคลเป็นหลัก ชอบใช้ความรุนแรง (กำลัง) เข้าแก้ปัญหามากกว่าพูดคุยกันด้วยเหตุและผล ต้องการให้ข้าราชการเด็ดขาดในการปกครองประเทศ และไม่เชื่อในค่านิยมบางประการ ของระบอบประชาธิปไตย

เพื่อเป็นการสนับสนุนผลสรุปของทัศนคติทางอำนาจนิยมของประชากร ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้เขียนจะได้นำเสนอผลสรุปจากแบบสอบถามในคำถาม บางข้อซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อต่อไปนี้

ตารางที่ 18

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามความนิยมในตัวนายกรัฐมนตรีของ
ผู้ตอบแบบสอบถามรวมทุกกลุ่มอาชีพ

<u>นายกรัฐมนตรีที่นิยมมากที่สุด</u>	<u>จำนวนผู้ตอบ-คน</u>	<u>คิดเป็นร้อยละ</u>
นายปรีดี พนมยงค์	48	10.7
จอมพล ป.พิบูลสงคราม	17	3.8
จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	206	45.8
จอมพล ถนอม กิตติขจร	2	0.4
นายควง อภัยวงศ์	5	1.1
นายสัญญา ธรรมศักดิ์	44	9.8
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช	12	2.6
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช	81	18.0
ไม่ชอบใครเลย/ไม่ตอบ	35	7.8
รวม	450	100.0

ตามตารางที่ 18 ปรากฏว่า นายกรัฐมนตรีที่นิยมมากที่สุดได้แก่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งมีผู้นิยมอย่างท่วมท้น ถึงร้อยละ 45.8 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ที่ได้รับความนิยมรองลงมาจากจอมพลสฤษดิ์ ได้แก่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งมีผู้นิยมถึงร้อยละ 18.0 และน้อยที่สุดได้แก่ จอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งมีผู้นิยมเพียงร้อยละ 0.4 จากการที่ผู้นิยมจอมพลสฤษดิ์มากมายถึงเพียงนี้ ย่อมจะเป็นเครื่องพิสูจน์ได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นิยมบุคลิกลักษณะและการทำงานแบบจอมพลสฤษดิ์ คือมีบุคลิกภาพที่เข้มแข็ง เค็ดชาด ทำงานรวดเร็วและเฉียบขาด ทั้งนี้โดยไมคำนึงถึงข้อเสียในด้านอื่น ๆ เช่น ความประพฤติกี่เสียหลายทางค่านิยม และการฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นเงินหลายพันล้านบาท จากการสรุปเหตุผลที่ชอบ

ปรากฏว่าส่วนใหญ่ตอบว่า ชอบจอมพลสฤษดิ์ เพราะ "มีความเข้มแข็ง เก่งชาค
บ้านเมืองสงบเรียบร้อย ประชาชนไม่เคียดแค้น" จากเหตุผลที่ตอบ แสดงว่าผู้ตอบ
แบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้ชอบเพราะจอมพลสฤษดิ์ทำคุณงามความดีให้แก่ประเทศชาติ
หรือสามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ แต่ชอบเพราะจอมพลสฤษดิ์เป็นคน
เข้มแข็ง เก่งชาค และสามารถปกครองบ้านเมืองให้มีความสงบเรียบร้อย ประชาชน
ไม่เคียดแค้น สามารถทำมาหากินได้ตามปกติ ลักษณะแบบนี้เป็นลักษณะของคนที่มี
ความรู้สึกไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย รู้สึกบ้านเมืองไม่น่าอยู่ ไม่มีอะไรแน่นอน เมื่อมี
ความรู้สึกเช่นนี้มักจะเกิดความปั่นป่วนใจ ต้องการยึดสิ่งใดเป็นที่พึ่ง ซึ่งตรงกับ
สภาพบ้านเมืองในขณะที่ยกแบบสอบถามนี้ (มกราคม - มีนาคม 2519) คนส่วนใหญ่
ในกรุงเทพฯ ขณะนั้นรู้สึกว่าบ้านเมืองวุ่นวาย มีการประท้วง ชุมนุม เกินชววนและ
สไตรคอยู่เนือง ๆ และเมื่อหน้าต๋อประชาธิปไตยและรัฐบาลพลเรือนที่มาจากการ
เลือกตั้ง กังนัคนคนจึงมองไปในอดีตและคิดว่าจอมพลสฤษดิ์เป็นนายกรัฐมนตรีที่ดีที่สุด
เพราะคงได้กล่าวไว้ในบทสนทนา ๆ แลว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมของ
คนไทย คือนิยมอำนาจ ยึดตัวบุคคลมากกว่าหลักการ ไม่เห็นความสำคัญของอุดมการณ์
เป็นนักปฏิบัติและชอบดำเนินชีวิตแบบอิสระนิยม คนไทยไม่คุ้นเคยกับการเกินชววน
การประท้วงเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ และคิดว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องวุ่นวาย เป็นเรื่อง
ของกฎหมายและทำให้เสถียรภาพของประเทศไม่มั่นคง บางพวกคิดไกลไปถึงกับว่า
เป็นการบ่อนทำลายของพวกคอมมิวนิสต์ พวกเขากล่าวหาขอให้มี "อัสวินมาชาว"
มาช่วยแก้ไขสถานการณ์ หรือพูดง่าย ๆ คือมารับภาระรับผิดชอบบ้านเมืองแทนตัว
ไปเสีย ตัวจะได้อยู่อย่างสบาย ๆ ทำมาหากินโดยมีความสุข และนี่คือวัฒนธรรม
หรือทัศนคติแบบไพร่ฟ้าสมกับทัศนคติแบบอำนาจนิยมนั่นเอง

เพื่อเป็นการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคคลในแต่ละกลุ่มอาชีพ ต่อไป
ผู้เขียนจะได้นำเสนอผลสรุปทัศนคติของประชาชนในแต่ละกลุ่มอาชีพดังต่อไปนี้

ตารางที่ 19

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของกลุ่ม
ข้าราชการทหาร

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและ ความมั่นคงของประเทศชาติ รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจเด็ดขาด ในการปกครองประเทศ	43	82.7	9	17.3
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ชนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหา ของประเทศ	41	78.9	11	21.1
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ สังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบ ของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะต้อง ริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	25	48.1	27	51.9
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับ อนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	18	34.6	34	65.4
5. เป็นการถูกต้องที่จะลดรางวัลที่กษัตริย์ ชูกรีกประชาชนโดยให้กำลัง	30	57.7	22	42.3
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ ประโยชน์ของประเทศชาติ ควรที่จะ ได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	35	67.3	17	32.7

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนี้อาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสียไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม	32	61.5	20	38.5
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	30	57.7	22	42.3
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อลงโทษอาชญากร 42 โดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ		80.8	10	19.2
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตามมาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้ปัญหาร้ายแรง	40	76.9	12	23.1
11. ในกรณีที่บุคคลสองคนมีความคิดไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	30	57.7	22	42.3
12. ถ้ารัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ แต่ต้องปกครองแบบเผด็จการ	27	51.9	25	48.1

ตามตารางที่ 19 ซึ่งสรุปทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มข้าราชการทหาร จะเห็นว่าในกลุ่มทหารนั้น จำนวนผู้ที่ทัศนคติแบบอำนาจนิยมนั้นมีอยู่ในอัตราค่อนข้างสูง โดยทั่วไปทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มข้าราชการทหารก็คล้ายกับทัศนคติทางการเมืองของทุกกลุ่มอาชีพที่สรุปอยู่ในตารางที่ 17 แต่ใน 3 ข้อสุดท้าย กลุ่มข้าราชการทหารมี

ความเห็นแตกต่างออกไป ซึ่งเน้นทัศนคติอำนาจนิยมของกลุ่มข้าราชการทหารให้เห็น
เด่นชัดขึ้น

ตารางที่ 20

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของกลุ่ม
ข้าราชการพลเรือน

เห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของประเทศชาติ รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจ เด็ดขาดในการปกครองประเทศ	31	62.0	19	38.0
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหา ของประเทศ	34	68.0	16	32.0
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ สังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบ ของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะต้อง ริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	24	48.0	26	52.0
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับ อนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	11	22.0	39	78.0
5. เป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่ กดขี่ขูดรีดประชาชนโดยใช่กำลัง	26	52.0	24	48.0

ท่านเห็นควยหรือไมกับข้อความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติ ควรที่จะได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	34	68.0	16	32.0
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถาความคิดเห็นนั้นอาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสีย ไมวาจะควยวิธีใดก็ตาม	31	62.0	19	38.0
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	25	50.0	25	50.0
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อลงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	32	64.0	18	36.0
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตาม มาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้ปัญหาารายแรง	28	56.0	22	44.0
11. ในกรณีที่มีบุคคลสองคนมีความคิดไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	26	52.0	24	48.0
12. ถารัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ แต่ตองปกครองแบบเผด็จขาด	12	24.0	38	76.0

โดยทั่วไป ที่สนใจเกี่ยวกับอำนาจนิยมของกลุ่มข้าราชการพลเรือนมีลักษณะใกล้เคียงกันของกลุ่มข้าราชการทหารมาก โดยเฉพาะในเรื่องการให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจพิเศษคล้ายมาตรา 17 ปรากฏว่าแมวลสรุปรวมทุกอาชีพจะออกมาเท่ากัน แต่กลุ่มข้าราชการทหารและพลเรือนมีอัตราการเห็นควายนายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจเกินกว่าไม่เห็นควย คือในกลุ่มข้าราชการทหารมีผู้เห็นควยเป็นอัตราร้อยละ 76.9 ซึ่งสูงมาก และกลุ่มข้าราชการพลเรือนเห็นควยในอัตราร้อยละ 56.0 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มข้าราชการ เป็นกลุ่มที่มีทัศนคติทางค่านิยมในอัตราสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสูงมากในกลุ่มข้าราชการทหาร แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ในกลุ่มข้าราชการพลเรือนยังมีทัศนคติไปในแนวเสรีนิยมมากกว่ากลุ่มทหาร ดังเช่นในคำถามที่ 12 ขณะที่กลุ่มข้าราชการทหารเห็นควยถึงร้อยละ 51.9 ที่จะปกครองแบบผู้นำคนหนึ่งหรือโดยพรรคการเมืองพรรคเดียวเพื่อพัฒนาประเทศ แม้จะทองจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่กลุ่มข้าราชการพลเรือนเห็นควยเพียงร้อยละ 24.0 และในข้อ 8 ซึ่งกล่าวว่า ประชาชนไทยยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง ในกลุ่มข้าราชการพลเรือนมีความเห็นเท่ากัน คือเห็นควยร้อยละ 50 และไม่เห็นควยร้อยละ 50 เช่นกัน

ตารางที่ 21

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของกลุ่ม
พอลา นักธุรกิจ

ท่านเห็นควยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของประเทศชาติ รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจ เด็ดขาดในการปกครองประเทศ	15	45.5	18	54.5

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ	19	57.6	14	42.4
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ สังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบ ของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะตอง ริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	20	60.6	13	39.4
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ เรากำลังตกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับ อนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	9	27.3	24	72.7
5. เป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่ กดขี่ขูดรีดประชาชนโดยใช้กำลัง	11	33.3	22	66.7
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ ประโยชน์ของประเทศชาติ ควรที่จะ ได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	5	15.1	28	84.9
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรง กับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนั้น อาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสีย ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม	18	54.5	15	45.5
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อม ที่จะปกครองตนเอง	13	39.4	20	60.6

เห็นควยหรือไม่กับขอความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
9. การไ้มาตรา 17 เพื่อลงโทษ อาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	18	54.5	15	45.5
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตาม มาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้ สั่งการแกปัญหาารายแรง	18	54.5	15	45.5
11. ในกรณีที่บุคคลสองคนมีความคิด ไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตราย อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการ ถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	18	54.5	15	45.5
12. รัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ ประชาชนอยู่กินก็ได้ แต่ต้องปกครอง แบบเผด็จขาด	7	21.2	26	78.8

กลุ่มพวคและนักธุรกิจเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างออกไปจากกลุ่มอื่น ๆ ในหลายขอ และเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติทางการเมืองในรูปแบบผสมมากที่สุดที่เดียว เพราะทัศนคติที่สรุปออกมา นั้นไม่คงเส้นคงวา บางขอมมีลักษณะอำนาจนิยม แต่บางขอมมีลักษณะเสรีนิยม เช่น ร้อยละ 54.5 ของกลุ่มนี้ไม่เห็นควยในขอ 1 ที่รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจเผด็จขาดในการปกครองประเทศเพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ แต่ร้อยละ 57.6 เห็นควยที่จะต้องมีผู้นำที่เข้มแข็งอย่างจอมพลสฤษดิ์ ซึ่งอาจแปลความหมายได้ว่า กลุ่มนี้ไม่เห็นควยกับการใช้อำนาจเผด็จขาด (เผด็จการ) ในการปกครองประเทศ แต่ต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง อีกขอหนึ่งซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่น คือ ร้อยละ 60.6 ของกลุ่ม

พอค่า นักธุรกิจ เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะต้องริเริ่มขึ้น ซึ่งข้อนี้แสดงทัศนคติในทางให้ความสำคัญกับผู้นำมากในค่านิยมที่เกี่ยวกับการใช้กำลังหรือความรุนแรง กลุ่มนี้แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการรุนแรง เช่น ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 84.9 ไม่เห็นด้วยกับการล้มล้างรัฐบาลและนายทุนที่กดขี่ขูดรีดโดยใช้กำลัง ที่น่าแปลกอีกข้อหนึ่งคือร้อยละ 60.6 เห็นว่าประชาชนไทยส่วนใหญ่พร้อมที่จะปกครองตนเอง ในขณะที่ผลสรุปรวมของทุกอาชีพมีผู้เห็นว่าประชาชนไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง ร้อยละ 51.3 ผลสรุปนี้แสดงว่ากลุ่มพอค่า นักธุรกิจ เป็นกลุ่มที่มีความคิดเสรีนิยมควบคู่กันไปกับความคิดอำนาจนิยม แต่จะมีสัดส่วนของเสรีนิยมปนอยู่ในอัตราค่อนข้างสูงกว่าอำนาจนิยม

ตารางที่ 22

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของกลุ่มผู้บริหาร บริษัท/รัฐวิสาหกิจ

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศชาติ รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจเด็ดขาดในการปกครองประเทศ	14	56.0	11	44.0
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ	13	52.0	12	48.0
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะต้องริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	13	52.0	12	48.0

ท่านเห็นควยหรือไมกับขอความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับอนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	5	20.0	20	80.0
5. เป็นการถูกต้องที่จะลดงบประมาณที่กตขี้ขูดรีดประชาชนโดยใช้กำลัง	10	40.0	15	60.0
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติ ควรที่จะได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	9	36.0	16	64.0
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนั้นอาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสียไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม	13	52.0	12	48.0
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	11	44.0	14	56.0
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อดึงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	11	44.0	14	56.0
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตามมาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้ปัญหาร้ายแรง	9	36.0	16	64.0
11. ในกรณีที่มีบุคคลสองคนมีความคิดไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าคุณคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	7	28.0	18	72.0

ท่านเห็นควยหรือไมกับขอความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
12. ด้รฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่คึกคักได้ แต่ต้องปกครองแบบเค็ดชชาค	8	32.0	17	68.0

กลุ่มผู้บริหาร บริษัทและหรือรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมคล้ายคลึงกับกลุ่มพ่อค้า นักธุรกิจมาก คือไม่นิยมวิธีรุนแรงหรือการใช้กำลังบังคับ ในคานการ เมืองก็มีทัศนคติในมเอียงไปทางคานเสรีนิยมมาก อาจจะมีมากกว่ากลุ่มพ่อค้า นักธุรกิจเสียควยซ้ำ แต่ถึงอย่างไรก็มีสัดส่วนของทัศนคติอำนาจนิยมปนอยู่ไม่มยเลยที่เดียวตามผลสรุปในตารางที่ 22 ในขอ 1, 2, 3 และ 7 สำหรับกลุ่มนี้อาจสรุปได้วาเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติอำนาจนิยมนอยที่สุดและไม่นิยมในวิธีรุนแรงเลย

ตารางที่ 23

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของกลุ่มลูกจ้าง บริษัท/รัฐวิสาหกิจ

ท่านเห็นควยหรือไมกับขอความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศชาติ รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจเค็ดชชาคในการปกครองประเทศ	32	58.2	23	41.8
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็งและมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ	37	67.3	18	32.7

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะต้องริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	30	54.6	25	45.4
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับอนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	13	23.6	42	76.4
5. เป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่กดขี่ขูดรีดประชาชนโดยโหดร้าย	23	41.8	32	58.2
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ประโยชน์ของประชาชาติ ควรที่จะได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	37	67.3	18	32.7
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนั้นอาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสียไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม	32	58.2	23	41.8
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	30	54.6	25	45.4
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อลงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	39	70.9	16	29.1
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตามมาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้ปัญหาร้ายแรง	36	65.5	19	34.5

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
11. ในกรณีที่บุคคลสองคนมีความคิด ไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตราย อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการ ถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	28	50.9	27	49.1
12. ถ้ารัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ แคตตอง ปกครองแบบเผด็จการ	14	25.4	41	74.6

กลุ่มลูกจ้าง บริษัท/รัฐวิสาหกิจ เป็นกลุ่มที่มีทัศนคติแบบผสมเช่นเดียวกัน แต่
ค่อนข้างจะโน้มเอียงไปทางอำนาจนิยมมากกว่าเสรีนิยม ส่วนทัศนคติทางค่านิยมความ
รุนแรงนั้นยังไม่ชัดเจนนัก เพราะร้อยละ 58.2 ไม่เห็นด้วยกับการล้มล้างรัฐบาล
ทักษิณชุกครีโดยใช้กำลัง แต่ร้อยละ 67.3 เห็นด้วยกับการกำจัดนายทุนหรือเจ้าของที่ดิน
ทักษิณชุกครีโดยวิธีรุนแรง ซึ่งพอสรุปทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มลูกจ้าง บริษัท/
รัฐวิสาหกิจ ได้ว่ามีแนวโน้มไปในทางอำนาจนิยมโดยมีสัดส่วนของเสรีนิยมผสมอยู่
พอสมควร และมีลักษณะนิยมความรุนแรงบ้างแต่ไม่มากนัก

ตารางที่ 24

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของกลุ่ม
กรรมกร/ผู้ใช้แรงงาน

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของประเทศไทย รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจ เด็ดขาดในการปกครองประเทศ	26	38.2	42	61.8
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ	26	38.2	42	61.8
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ สังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบ ของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะตอง ริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	21	30.9	47	69.1
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับ อนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	21	30.9	47	69.1
5. เป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่ กดขี่ขูดรีดประชาชนโดยโซก้าดัง	44	64.7	24	35.3
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ ประโยชน์ของประเทศไทย ควรที่จะ ได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	48	70.6	20	29.4

ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนั้นอาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสียไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม	26	38.2	42	61.8
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	28	42.2	40	58.8
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อลงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	21	30.9	47	69.1
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตามมาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้ปัญหาารายแรง	17	25.0	51	75.0
11. ในกรณีที่มีบุคคลสองคนมีความคิดไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	28	41.2	40	58.8
12. ถ้ารัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ แต่ต้องปกครองแบบเผด็จการ	39	57.4	29	42.6

จากการสรุปความคิดเห็นของกลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานตามที่ปรากฏใน ตารางที่ 24 นั้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานมีลักษณะพิเศษแตกต่าง ออกจากกลุ่มอาชีพอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง (ยกเว้นกลุ่มนิสิตนักศึกษา) เพราะปรากฏว่า กลุ่มกรรมกรมีปฏิกิริยาตอบคำถามหลายข้อที่ทดสอบในเรื่องอำนาจนิยม ซึ่งน่าจะสรุปว่า กลุ่มกรรมกรส่วนใหญ่เป็นพวกเสรีนิยม (คุณสรุปในข้อ 1 - 4, และ 7 - 11 ของ ตารางที่ 24) แต่ถ้าวิเคราะห์ที่ลึกซึ้ง ผู้เขียนคิดว่าทัศนคติแบบอำนาจนิยมยังคงมี อิทธิพลอยู่ในกลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงาน และมีอยู่ในอัตราที่สูงมากทีเดียว เช่น ร้อยละ 64.7 และร้อยละ 70.6 เห็นว่าเป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลและนายทุน หรือเจ้าของที่ดินที่ขูดรีดโดยโซ่กำลั่ง และในข้อ 12 ปรากฏว่าร้อยละ 57.4 เห็นด้วย ถ้าประเทศไทยจะมีการปกครองโดยพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวหรือผู้นำคนเดียว แต่สามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่กินดี ถึงแม้จะต้องจำกัดสิทธิเสรีภาพ บางก็ตาม ทัศนคติแบบนี้ผู้เขียนถือว่าเป็นทัศนคติแบบอำนาจนิยมที่แอบแฝงอยู่ในความคิด ของกลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานโดยทั่วไป

ถ้าหากเป็นเช่นนั้นทำไมกลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานจึงไม่เห็นด้วยกับคำถาม อื่น ๆ ที่ตั้งขึ้นเพื่อทดสอบทัศนคติอำนาจนิยมโดยทั่ว ๆ ไป คำตอบคือมีผู้เขียน คิดว่าน่าจะเป็นไปได้ก็คือ คำถามเหล่านั้น (1- 4 และ 7 - 11) เป็นคำถามที่ เกี่ยวพันกับการให้อำนาจแก่รัฐบาล โดยเฉพาะรัฐบาลแบบเผด็จการที่กรรมกรส่วนใหญ่ รู้จักพิษสงมาแล้วในอดีต เช่น ตามเกี่ยวกับอำนาจตามมาตรา 17 ว่าควรมีหรือไม่ ตามเกี่ยวกับการให้รัฐบาลปกครองด้วยความสะดวก ดังนั้น กรรมกรส่วนใหญ่จึงมี ปฏิกิริยาไม่เห็นด้วยกับคำถามเหล่านั้น เพราะภายหลังเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา กรรมกรและผู้ใช้แรงงานส่วนมากได้รับการแนะนำอบรมจากนิสิตนักศึกษา ให้ระลึกถึงสิทธิของตนเองที่จะต่อสู้เพื่อให้มาซึ่งสวัสดิการ ค่าแรง และความเป็นอยู่ ที่ดีขึ้น พร้อม ๆ กับการแนะนำให้รู้จักสิทธิที่จะเรียกร้อง นิสิตศึกษาก็ได้ชี้ให้เห็น อันตรายหรือผลร้ายที่กรรมกรได้รับจากการปกครองแบบเผด็จการของรัฐบาลที่ผ่าน ๆ มาในอดีต โดยเฉพาะในสมัยปฏิวัติที่กรรมกรไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องในเรื่องใด ๆ เลย

อาจกล่าวได้ว่ากรรมการและผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อต้านระบบเผด็จการแบบที่
 ผ่าน ๆ มา (จึงแสดงทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐบาลจะปกครองประเทศอย่างเด็ดขาด
 หรือให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแบบมาตรา 17) แต่มีใครมีความรู้สึกที่จะต่อต้านระบบ
 เผด็จการอย่างแท้จริง มีหน้าซ้ำโดยเนื้อแท้กลับจะนิยมชมชอบในระบบนี้เสียด้วยซ้ำ ถ้า
 เป็นเผด็จการเพื่อคนส่วนใหญ่ (จะโดยฝ่ายชายหรือฝ่ายชวากัด) ดังนั้น จึงได้แสดง
 ทัศนคติเห็นด้วยถึงร้อยละ 57.4 กับคำถามในข้อ 12 ดังได้กล่าวไปแล้ว

เมื่อวิเคราะห์หลักลงไปดังกล่าว จึงพอจะสรุปได้ว่า กลุ่มกรรมการและผู้ใช้
 แรงงานนั้นมีทัศนคติที่เน้นหนักไปทางคานอำนาจนิยมอย่างแนบเนียน แต่ในขณะเดียวกัน
 ก็มีทัศนคติในทางที่จะต่อต้านระบบเผด็จการซึ่งไม่ใช่ระบบเผด็จการเพื่อคนส่วนใหญ่ ซึ่ง
 หมายถึงระบบเผด็จการอย่างที่ผ่านมา ในอดีต ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นเผด็จการ
 เพื่อชนชั้นนายทุน ในระบบดังกล่าวกลุ่มกรรมการตกอยู่ในฐานะที่ต่ำต้อยทั้งทางสังคม
 และเศรษฐกิจ ไม่มีหลักประกันใด ๆ ทั้งสิ้น ผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาประเทศ
 ล้วนไปตกอยู่กับชนชั้นนายทุนเกือบทั้งสิ้น ประสบการณ์ในระบบเผด็จการแบบนี้ทำให้
 กรรมการและผู้ใช้แรงงานมีทัศนคติต่อต้านต่อคำถามที่สื่อให้เห็นว่าจะนำเอาระบบการ
 ปกครองแบบเก่า ๆ กลับมาใช้อีก แต่สำหรับระบบเผด็จการเพื่อคนส่วนใหญ่ (ซึ่งอาจ
 จะเป็นโดยฝ่ายชายหรือฝ่ายชวากัด) นั้น กรรมการและผู้ใช้แรงงานให้การสนับสนุน
 เกือบที่ เพราะระบบการปกครองเช่นนี้จะทำให้มีการกำจัดกลุ่มนายทุน ชุนนาง หรือ
 เจ้าของที่ดินที่กีดกันชีวิตกรรมการและผู้ใช้แรงงาน

ทัศนคติเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มกรรมการและผู้ใช้แรงงานนั้นพร้อมเสมอที่จะ
 สนับสนุนระบบการปกครองแบบใดก็ได้ ถ้าเป็นระบบการปกครองที่สามารถทำให้พวกเขา
 มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทัศนคติแบบนี้ไม่ผูกพันกับเรื่องของอุดมการณ์มากนัก แต่ผูกพัน
 อยู่กับเรื่องผลประโยชน์มากกว่า ดังนั้นรัฐบาลใดก็ตามที่สามารถทำให้กลุ่มกรรมการ
 และผู้ใช้แรงงานเชื่อว่า จะทำให้พวกเขามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือได้รับหลักประกัน
 ในชีวิตตามสมควร รัฐบาลนั้นย่อมจะได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มนี้ ในทำนองเดียวกัน
 รัฐบาลใดไม่สามารถทำให้พวกเขามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ หรือในทางตรงข้าม กลับ

ทำให้ชีวิตของเขาต้องเลวร้ายลง เพราะรัฐบาลเองทำการกีดกัน กรรมกรหรือสนับสนุน นายทุนให้กดขี่ขูดรีดกรรมกร ย่อมเป็นที่น่าวิตกว่า กลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานนี้จะ เปลี่ยนทัศนคติจากสนับสนุนไปเป็นทางตรงข้าม คือจะหาทางล้มล้างรัฐบาลนั้นทุกวิถีทาง

ทัศนคตินี้ถ้านำมาปรับเข้ากับสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน (พฤษภาคม 2519) จะเห็นว่า การที่กลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงาน (ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญทางด้าน คอมมิวนิสต์บางคนระบุว่า เป็นพวกชายจัดหรือคอมมิวนิสต์) ยังไม่มีปฏิกิริยาต่อต้านกับ การปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเมื่อ 6 ตุลาคม 2519 นั้น นอกจากเหตุผลอื่น ๆ แล้ว ยังเป็นเพราะต้องการดูท่าทีของคณะปฏิรูปว่าจะทำการปกครองประเทศโดยมุ่งผล ประโยชน์ของใคร เป็นที่ตั้ง และทางคณะปฏิรูปก็ได้แสดงท่าทีว่าจะไม่ลำเอียงเข้าข้าง นายทุนหรือกรรมกรฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด แต่จะปกครองเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ อย่างแท้จริง ดังนั้นกลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานจึงยังไม่มีปฏิกิริยาต่อต้านคณะปฏิรูป ครึ่งนี้

แต่อย่างไรก็ตาม หากเหตุการณ์ในภายภาคหน้าพิสูจน์ให้เห็นว่า รัฐบาลที่ คณะปฏิรูปแต่งตั้งขึ้นทำอย่างที่กลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานคาดหวังเอาไว้ไม่ได้ หรือ ล้มเหลวในการที่จะป้องกันไม่ให้นายทุนขูดรีดกรรมกร ก็เป็นที่แน่นอนเหลือเกินว่า กลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานจะต้องมีปฏิกิริยาต่อต้าน และยังในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมีการแทรกแซงเพื่อแย่งชิงประชาชนจากรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา กลุ่มกรรมกรและ ผู้ใช้แรงงานย่อมเป็นเป้าหมายสำคัญของฝ่ายตรงข้ามที่จะเข้าไปตั้งเป็นฐานสำคัญ สำหรับล้มล้างรัฐบาลในอนาคต ดังนั้นอนาคตของรัฐบาลปัจจุบันจึงขึ้นอยู่กับว่าจะ สามารถแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศและกระจายความมั่งคั่งทาง เศรษฐกิจออกไปให้ทั่วถึงแก่บุคคลในทุกกลุ่มอาชีพใดอย่างไร ถ้ารัฐบาลทำไม่ได้ ย่อมต้องเผชิญหน้ากับกลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานในอนาคตอย่างแน่นอน

ตารางที่ 25

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของ
กคค/อาจารย์

ท่าน เห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของประเทศไทย รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจ เด็ดขาดในการปกครองประเทศ	22	71.0	9	29.0
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ	20	64.5	11	35.5
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ สังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบ ของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะตอง ริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	14	45.2	17	54.8
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับ อนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	16	51.6	15	48.4
5. เป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่ กกดขี่หรือประชาชนโดยใจกำลัง	15	48.4	16	51.6
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ ประโยชน์ของประเทศไทย ควรที่จะ ได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	16	51.6	15	48.4

เห็นด้วยหรือไม่กับความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนี้อาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสียไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม	17	54.8	14	45.2
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	18	58.1	13	41.9
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อลงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	21	67.7	10	32.3
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตามมาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้ปัญหาร้ายแรง	17	54.8	14	45.2
11. ในกรณีที่บุคคลสองคนมีความคิดไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	13	41.9	18	58.1
12. ถ้ารัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ แต่ต้องปกครองแบบเผด็จการ	10	32.3	21	67.7

สำหรับกลุ่มครู/อาจารย์ ปรากฏว่าเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นก้ำกึ่งกันมาก เพราะถึงแม้ส่วนใหญ่จะมีทัศนคติเอนเอียงมาทางกานอำนาจนิยม แต่อัตราส่วนของ

ผู้เห็นควยและผู้ไม่เห็นควยนั้นใกล้เคียงกันมาก และบางข้อเมื่อพิจารณาจำนวนผู้เห็นควย และผู้ไม่เห็นควย จะเห็นว่าต่างกันเพียงคนเดียว (ดูข้อ 4, 5 และ 6 ในตารางที่ 25) อาจสรุปได้ว่า กลุ่มนี้มีทัศนคติแบบอำนาจนิยมแต่ไม่รุนแรงและอัตราส่วนไม่สูงนัก เพราะ ถูกแทรกโดยทัศนคติแบบ เสรีนิยมมากที่สุด

ตารางที่ 26

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของ
กลุ่มนิสิตนักศึกษา

ท่านเห็นควยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของประเทศชาติ รัฐบาลจ่ากองโจรอำนาจ เด็ดขาดในการปกครองประเทศ	12	22.2	42	77.8
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ	8	14.8	46	85.2
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ สังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบ ของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะต้อง ริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	13	24.1	41	75.9
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับ อนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	13	24.1	41	75.9
5. เป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่ กชชู้กรือคประชาชนโดยใช้กำลัง	29	53.7	25	46.3

ท่านเห็นควยหรือไมกับข้อความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่เคยเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติ ควรที่จะได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	33	61.1	21	38.9
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนั้นอาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสียไม่ว่าจะควยวิธีใดก็ตาม	15	27.8	39	72.2
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	23	42.6	31	57.4
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อลงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	16	29.6	38	70.4
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตามมาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้มือหารายแรง	10	18.5	44	81.5
11. ในกรณีที่บุคคลสองคนมีความคิดไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	11	20.4	43	79.6
12. รัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ แต่ต้องปกครองแบบเผด็จการ	24	44.4	30	55.6

จึงได้วิเคราะห์เอาไว้แล้วว่า กลุ่มกรรมกรและกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีทัศนคติ
 ทางการเมืองและทัศนคติทางค่านิยมคล้ายคลึงกัน แต่ขอแตกต่างระหว่าง
 กลุ่มกรรมกรและนิสิตนักศึกษาคือ ทัศนคติต่อท่านระบบเผด็จการของกลุ่มนิสิตนักศึกษา
 นั้น เกิดขึ้นจากอิทธิพลของวัฒนธรรมการเมืองแบบใหม่ซึ่งเน้นหนักในเรื่องของสิทธิ
 เสรีภาพและความเสมอภาค เรียกว่าเป็นผลจากอุดมการณ์และการศึกษา ไม่ใช่เกิดขึ้น
 จากผลประโยชน์ที่ชักรกันเหมือนกลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงาน ดังจะเห็นได้จากข้อ 12
 ในตารางที่ 26 ซึ่งปรากฏว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.6) ไม่เห็นควยที่จะ
 ปกครองแบบเผด็จการ (ปกครองโดยพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว หรือผู้นำคนเดียว)
 ถึงแม้ว่าจะสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนส่วนใหญ่กินที่อยู่ที่ดีก็ตาม แสดงให้เห็นว่า
 ในขณะที่กลุ่มกรรมกรและผู้ใช้แรงงานไม่ให้ความสนใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพมากนัก
 สนใจแต่เพียงเรื่องเศรษฐกิจ กลุ่มนิสิตนักศึกษากลับให้ความสนใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพ
 ซึ่งเป็นเรื่องของค่านิยมมากกว่าเรื่องปากเรื่องท้อง

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า สำหรับกลุ่มนิสิตนักศึกษา ทัศนคติทางค่านิยม
 และนิยมความรุนแรง เป็นลักษณะเด่นประการหนึ่ง (สังเกตจากข้อ 5 และข้อ 6
 ของตารางที่ 26) แต่ขณะเดียวกัน กลุ่มนิสิตนักศึกษาก็เป็นกลุ่มที่มีทัศนคติต่อท่านระบบ
 เผด็จการค่อนข้างสูง และเป็นการต่อต้านระบบเผด็จการทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นเผด็จการ
 เพื่อคนส่วนใหญ่หรือไม่ ความคิดหรือทัศนคติในการต่อต้านเผด็จการนี้ได้รับอิทธิพลมา
 จากวัฒนธรรมการเมืองสมัยใหม่ ซึ่งถ่ายทอดผ่านกระบวนการการศึกษาแบบใหม่ ดังนั้น
 จึงอาจสรุปได้ว่า กลุ่มนิสิตนักศึกษามีทัศนคติแบบค่านิยมและนิยมความรุนแรง แต่
 ในขณะเดียวกันมีทัศนคติต่อต้านเผด็จการและเทอคทูนสิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นลักษณะของ
 ทัศนคติแบบเสรีนิยมอยู่ในอัตราส่วนค่อนข้างสูงที่ เกี่ยว

ตารางที่ 27

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของ
กลุ่มนักเรียน

<u>ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้</u>	<u>เห็นด้วย</u>		<u>ไม่เห็นด้วย</u>	
	<u>จำนวน-คน</u>	<u>คิดเป็นร้อยละ</u>	<u>จำนวน-คน</u>	<u>คิดเป็นร้อยละ</u>
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของประเทศชาติ รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจ เด็ดขาดในการปกครองประเทศ	35	70.0	15	30.0
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ	39	78.0	11	22.0
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ สังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบ ของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะต้อง ริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	29	58.0	21	42.0
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ เรากำลังถกเถียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับ อนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	24	48.0	26	52.0
5. เป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่ กดขี่ขูดรีดประชาชนโดยใช้อำนาจ	34	68.0	16	32.0
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ ประโยชน์ของประเทศชาติ ควรที่จะ ได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	39	78.0	11	22.0

ท่านเห็นควยหรือไม่กับขอความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนั้นอาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสียไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม	34	68.0	16	32.0
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	35	70.0	15	30.0
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อลงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	38	76.0	12	24.0
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตามมาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้ปัญหาร้ายแรง	33	66.0	17	34.0
11. ในกรณีที่บุคคลสองคนมีความคิดไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	29	58.0	21	42.0
12. รัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ แต่ต้องปกครองแบบเผด็จการ	15	30.0	35	70.0

จากผลสรุปในตารางที่ 27 ปรากฏว่านักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยม เป็นอัตราส่วนที่สูงมากที่สุด และ เป็นกลุ่มที่นิยมความรุนแรงควย มีอยู่เพียง 2 ข้อ เท่านั้นที่ค่าตอบเบี่ยงเบนไปจากทัศนคติแบบอำนาจนิยม คือข้อ 4 และ 12 ใน ตารางที่ 27 ในข้อ 4 นั้น ถ้าสังเกตดูจำนวนผู้ตอบ เห็นควยและไม่เห็นควย ปรากฏว่า มีจำนวนใกล้เคียงกันมาก คือเห็นควย 24 ไม่เห็นควย 26 ส่วนข้อ 12 นั้น การที่ ร้อยละ 70 ของนักเรียนไม่เห็นควยกับการปกครองแบบพรรคเดียวหรือผู้นำคนเดียว แม้จะสามารถพัฒนาประเทศให้คนอยู่ดีกินดีได้ ผู้เขียนเข้าใจว่าเป็นเพราะอิทธิพล ของค่านิยมในสังคม เนื่องจากคนทั่วไปรู้ว่าการปกครองแบบนี้คือการปกครองแบบ เผด็จการ ดังนั้น จึงมักมีปฏิกิริยาไปในทางไม่เห็นควย ทั้ง ๆ ที่แสดงทัศนคติไป ในทางเห็นควยกับทัศนคติแบบอำนาจนิยมมาโดยตลอด

ตารางที่ 28

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของ
กลุ่มอาชีพอิสระ

เห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของประเทศชาติ รัฐบาลจำต้องใช้อำนาจ เด็ดขาดในการปกครองประเทศ	21	65.6	11	34.4
2. ประเทศไทยต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง และมีอำนาจอย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ	19	59.4	13	40.6
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ สังคมที่สำคัญ ๆ เป็นความรับผิดชอบ ของผู้นำทางการเมืองระดับสูงที่จะต้อง ริเริ่มขึ้น ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม	20	62.5	12	37.5
4. ใครก็ตามที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ เรากำลังตกเตียงกันอยู่ ไม่ควรได้รับ อนุญาตให้แสดงความคิดเห็น	14	43.7	18	56.3
5. เป็นการถูกต้องที่จะล้มล้างรัฐบาลที่ กดขี่ขูดรีดประชาชนโดยโซก้าลัง	14	43.7	18	56.3
6. นายทุนหรือเจ้าของที่ดินที่ไม่เคยเห็นแก่ ประโยชน์ของประเทศชาติ ควรที่จะ ได้รับการกำจัดโดยวิธีรุนแรง	18	56.3	14	43.7

ท่านเห็นควยหรือไมกับข้อความต่อไปนี้	เห็นควย		ไม่เห็นควย	
	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน-คน	คิดเป็นร้อยละ
7. เราไม่ควรรับฟังความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเสียงส่วนใหญ่ และถ้าความคิดเห็นนี้อาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องกำจัดทิ้งเสียไม่ว่าจะควยวิธีใดก็ตาม	20	62.5	12	37.5
8. ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง	18	56.3	14	43.7
9. การใช้มาตรา 17 เพื่อลงโทษอาชญากรโดยวิธีรุนแรง เช่น การยิงเป้าในสมัยปฏิวัติ	14	43.7	18	56.3
10. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจตามมาตรา 17 เหมือนสมัยปฏิวัติ เพื่อใช้สั่งการแก้ปัญหาารายแรง	13	40.6	19	59.4
11. ในกรณีที่บุคคลสองคนมีความคิดไม่ตรงกัน และฝ่ายหนึ่งเห็นว่าความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ เป็นการถูกต้องที่จะกำจัดอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย	14	43.7	18	56.3
12. รัฐบาลสามารถพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่กินดีได้ แต่ต้องปกครองแบบเผด็จการ	9	28.1	23	71.9

สำหรับอาชีพอิสระถึงแม้ว่าทัศนคติจะออกมาในรูปแบบผสมคือมีทั้งอำนาจนิยม และเสรีนิยม แต่สัดส่วนของเสรีนิยมจะเห็นอกกว่า และที่แสดงออกมาให้เห็นอย่าง ชัดแจ้งพอสมควร คือ ไม่นิยมวิธีรุนแรงในการแก้ปัญหา ขอตีนาสั่งเกตคือ ร้อยละ 56.3 เห็นเกี่ยวกับการกำจัดนายทุนที่ชุกครัด แต่มีผู้เห็นเกี่ยวกับการล้มล้างรัฐบาลที่กักขังชุกครัด เพียงร้อยละ 43.7 เท่านั้น และลักษณะที่พบในหลายกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มครู/อาจารย์ และกลุ่มลูกจ้าง บริษัทหรือรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้มักจะพบในกลุ่มที่มีความคิด แบบผสมมาก ๆ ซึ่งผู้เขียนอยากจะวิจารณ์ว่าเป็นเพราะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ คึ่งเคมียังมีอิทธิพลอยู่มากต่อความคิดของบุคคลในกลุ่มอาชีพเหล่านี้ กล่าวคือวัฒนธรรม แบบไพร่ฟ้าทำให้ผู้อยู่ใต้อุปการะมีความรู้สึกเกรงกลัวไม่กล้าแม้แต่คิดจะล้มล้างรัฐบาล เพราะรู้สึกว่าเป็นความผิด วัฒนธรรมแบบนี้ยังส่งผลหรือมีอิทธิพลอยู่เหนือความคิดของ คนบางกลุ่มในปัจจุบัน และทำให้เกิดทัศนคติที่ยอมรับทุกสิ่งทุกอย่างที่รัฐบาลกระทำ โดยเชื่อว่า เป็นสิ่งที่ทนชั้ชขึ้นไม่ได้เพราะไม่มีอำนาจ ฉะนั้น ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลเป็นทรราช แต่ก็ ไม่กล้าจะทำการล้มล้างรัฐบาลยกกำลัง หรืออย่างน้อยก็คิดว่าเป็นการไม่ถูกต้องที่จะ ทำเช่นนั้น แต่กับนายทุนหรือเจ้าของที่ดิน ประชาชนจะรู้สึกว่าคนพวกนี้ไม่มีสิทธิที่จะ เอารัดเอาเปรียบหรือไม่มีอำนาจที่จะเอารัดเอาเปรียบ (จะมีก็แต่อำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีใช้อำนาจรัฐ) พวกคน คึ่งนั้น จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะกำจัดคนประเภทนี้โดย วิธีรุนแรง

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นการสรุปผลการวิจัยทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจนิยมของ แต่ละกลุ่มอาชีพ ซึ่งทำให้เราเห็นแนวโน้มของแต่ละกลุ่มอาชีพว่ามีทัศนคติอย่างไร ในบทที่ 6 จะเป็นการเปรียบเทียบทัศนคติของแต่ละกลุ่มอาชีพให้เห็นความแตกต่าง และคล้ายคลึงกันในทัศนคติทางการเมือง ไค้ชัดเจนนยิ่งขึ้น